

Závěrečné shrnutí

- Pro hodnocení Integrovaného šetření v zemědělství 2023 byl využit klasifikační systém zemědělských podniků EU platný od účetního roku 2010.
- Typologie zemědělských podniků je založena na hodnotě standardní produkce, která slouží jako klasifikační kritérium pro zařazení podniků. Standardní produkce vyjadřuje průměrnou finanční hodnotu hrubé produkce za období pěti po sobě jdoucích let. Koeficienty standardní produkce jsou vypočítávány za všechny významné zemědělské výrobky.
- Klasifikační systém umožňuje rozřazení zemědělských podniků do tříd podle ekonomické velikosti, typů výrobního zaměření a podílu jiných výdělečných činností v rámci šetření Zemědělské účetní datové sítě (FADN) a Integrovaného šetření v zemědělství (IFS), kde jiné výdělečné činnosti nejsou zahrnuty.
- Největší část zemědělské produkce je tvořena ve skupině velkých zemědělských podniků (třída ekonomické velikosti X.-XIV.), které obhospodařují 61 % zemědělského půdního fondu ČR a na celkovém počtu chovaných hospodářských zvířat se podílejí 76 %.
- Nejpočetnější skupinu českého zemědělství představují podniky malé ekonomické velikosti (třída ekonomické velikosti I.-V.), které tvoří 60 % všech zemědělských subjektů, ale hospodaří pouze na 6 % zemědělské půdy ČR se 4% podílem na celkovém počtu chovaných hospodářských zvířat.
- Výrobní zaměření s nejvyšším počtem podniků představují specializace polní výroba, chov skotu a zvířat zkrmlujících objemnou píci, zahradnictví a trvalé kultury a smíšená výroba. Celkově podniky těchto převažujících výrobních specializací soustřeďují 90 % zemědělského půdního fondu ČR a 58 % chovaných zvířat.
- Nejpočetnější zastoupení má výrobní zaměření polní výroba, na kterou se specializuje více než třetina všech zemědělských podniků v ČR s podílem výměry celkové obhospodařované půdy 38 %. V rámci této skupiny převažuje specializace na pěstování obilovin, olejnin a bílkovinných plodin. Polní výroba je v největší míře soustředěna ve Středočeském kraji, Ústeckém kraji a na Vysočině.
- Druhým nejčastějším výrobním zaměřením je chov skotu a zvířat zkrmlujících objemnou píci. Tyto podniky jsou lokalizovány především v oblastech s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními a jsou charakteristické extenzivnější formou hospodaření. Toto zaměření zahrnuje především subjekty specializované na chov skotu bez tržní produkce mléka, ale i ovce, kozy a ostatní chovy zvířat zkrmlujících objemnou píci. Charakteristickým rysem je velké zastoupení malých hospodářství fyzických osob. Z regionálního pohledu hraje chov zvířat zkrmlujících objemnou píci nejvýznamnější roli především v příhraničních oblastech, největší počet takto orientovaných zemědělců hospodaří v Karlovarském a Libereckém kraji.
- Třetí v pořadí, co do počtu podniků v ČR, představuje výrobní zaměření zahradnictví a trvalé kultury, s významným podílem na tvorbě zemědělské produkce i přes malý, pouze dvouprocentní, podíl na celkové výměře zemědělské půdy v ČR. Charakteristický pro tuto specializaci je také velký počet malých podniků fyzických osob. Regionální rozmístění je ovlivněno půdně-klimatickými podmínkami. Nejvíce jsou podniky situovány v Jihomoravském kraji. Podniků orientovaných na zahradnictví je v tomto výrobním zaměření pouze 7 %. Většina subjektů spadá do kategorie pěstování trvalých kultur, z nichž více než dvě třetiny jsou vinařské podniky, zbývající třetina jsou ovocnářské podniky a podniky s kombinací různých trvalých kultur, a to v obdobném zastoupení.
- Významné je i zastoupení podniků výrobního zaměření smíšená produkce, které hospodaří na 35 % z celkové výměry zemědělské půdy v ČR a chovají 37 % z celkového počtu dobytčích jednotek. Vzhledem k významnému podílu velkých podniků právnických osob má toto výrobní zaměření podstatný vliv na tvorbu zemědělské produkce v ČR. Převažující specializací je polní výroba a chov zvířat zkrmlujících objemnou píci. Největší počet podniků daného výrobního zaměření je dlouhodobě zastoupen na Vysočině, ve Středočeském a Jihočeském kraji.